

H A Z A I - H Í R A D Ó

Szerdán, Május' 28 - adikán, 1 8 2 8

Columbia (Délámérika) — Portugallia — Spanyolország — Nagybritannia — Frantziaország
Oláhország (Törökország) — Muszkaország — Jelentés

Columbia (Délámérika)

Carthagena, mártz. 8, 1828. —

Egy havrei kereskedő Ház, azon napzám alatt vette az itt következő levelet: "A' legnagyobb siettséggel és rémülés között írom az Úrnak ezt az egynehány sort. A' tenora! (Inhaltja, bennéte, értelme) nem engedi hogy a' nevem alá-írjam: az én' írásomat jól esméri az Úr. — Padilla Gen. a' Libertador' uralkolása ellen nyilatkoztatta-ki magát. Montilla, ki legutól vett teljes hatalmat, közelget városunkhoz egy hadsereggel, és már tsak 4 órányira van ide. Minden órán lehet egy össze-tsapást várni. Ekkorig még, a' földi oldalon rekesztettebe Montilla a' Várost, és már elis foglalta a' Bocachica várat, melyből a' nekünk élelembelit hordó hajókat elvágja a' kikötőtől. Már is fenyegeti a' népsalag vagyunkat, és ha verekedésre megy' a' dolog, mely, elkerülhetetlennek láttzik, úgy már lehet félni, hogy a' mindennel-köz zavar' áldozattjai fogunk lenni. Nints idöm több írásra. Azon dolgozom, hogy jószágomat az ángl. Konzul' védelme alá bizzam. Ha volna nekünk itt meghitt Agensünk; ezen elő-vigyázatra nem volna szükségünk: hanem, ez a' mi' mostani országlószékünk' polifikája' gyümöltse! Probáljon meg az Úr egynehány Kereskedő-Házat ára-venni, hogy a' Ministeriumnak Kéző-írást adjanak-be, hogy az, a' Minis-

terium, a' frantzia tulajdont mindjárt egy ide küldött elegendő tengeri erő által védelmezze.

Portugallia

Lissabon, apr. 16. — Úgy-láttzik, hogy az okosabbak, absolutistáink között, mostanában győzedelmeskedni fognak a' Királynének módnélkül feszengő pártján. Azt hiszik, — azzal a' plánummal, hogy D. Miguel, Királynak kiáltassék-ki, felhagytak, legalább továbbra halasztották azt; sőt azt is beszélik, hogy Királyné, ki az Infánsal, és ennek hűgaival egygyütt, egy darab idő-olta az ajudai palotában lakott, Queluzba megyen, saját palotájába. Hihető, hogy az ángl. és frantzia Journálok' helybe-nemhagyó felszólalásai okozták azon mérséklettebb elhatározásokat, mellyek most bevétetteknek látnának. Sőt az Estrella Lusitana (nevezetű Journál), iparkodik is a' külföldi Hiradólevelekben találtató sok vádot megzfalni, a' mi, bizonyosága annak, hogy az absolutisták nem bátorzkodnak többé azzal büszkélkedni, hogy ők semmivé akarják tenni a' konstitutziót. Még a' hivatalbeliek is tűnődnek a' jövődőrre-nézve, és azok közzül, kik tsak mostanában nevezettek vala ki a' tartományokban, sokan kérték elbottsáttatásokat. A' tartományokban senki sem engedelmeskedik nekik. Elvásban és más helységekben nagy zürzavarok történtek. Mindazok, kik liberalisoknak tartatnak,

kigúnyoltatnak, ha közhelyeken megjelennek. A' mai Híradó-levél, a' politzia' Fő-felügyőzőja' elbótsáttatását adja tudunkra, azt mondják, azért, mivel' nem akart az absolutistáktól neki kijelent minden embereket elfogatni. — Helyébe Jose Barata következett, kiról az a' hír, hogy gyenge ember. — Azon hírt hirtzolja hogy Brasiliában olyan egyes fellázadások ütötték ki magokat, mellyek ára indíthatnák D. Pedrot, hogy vissza-térjen Európába. A' frantzia Követet, Durand Urat, minden nap' várják; beszélnek azt is, hogy egy nagy frantzia fregatte száll-be a' Tajóba.

Lissabon, ápr. 19. — A' hónap' 16-odikán Mádriddól ide jött Kurír, a' spanyol Követnek és a' frantzia Geschäfts-trägernek! (Követhelytartónak) hivatali tudósításokat hozott, mely most az egész lissaboni világ' mulattságának tárgya. VII-edik Ferdinánd' meghatározott nyilatkozatát hozta volna a' portugalli Igazgatónak, hogy mintha már a' Király kész volna, ha amaz magát Királynak kihirdetné, őtet azon characterben nem tsak meg nem esmerni, hanem neki a-zonnal hadat-izenni. De ez az utolsó, egy-kisség kétséges. Az absolutisták, még is tsak nem tudnak nyugodni, tesszik-vezik a' júliusi mozgás' örvével a' Tiszteket 's Tisztviselőket, ide-amoda, a' világ' végire küldik — promoventur, ut amoveantur — ha éppen főságra nem akarják tenni; ámbár a' dolog általjában, kezd más útra indulni. A' királyi familia külön lakásra vált egymástól, bizonyos helyes indító okokból.

Coimbrában és sok más városban, Királya kikiáltották D. Miguelt; de Lissabonban még nem. Máj. 10-edidén érkezett ez a' tudósítás Párisba, telegráph által, Bayonneból.

Lissabon, ápr. 23. — Ápr. 19-edikén, a' St. Roch' templomában, a' Prédikátor, keserves tzelzásokat bótótott ki a' száján a' D. Pedro' intézetei ellen. Azon este, fel 's alá járkált, valami 50 emberből álló tsorda, újj Öbesterek' és Tisztek' vezérsége alatt, a' városban, ilyen kiáltások mellett: Éljen D. Miguel a' határtalan Király, éljen Chaves Marquis; halál a' Konstituzciónak, halál a' Pedroistáknak. A' ki-nem világosított ablakokat beverték. Elrémült minden jó lélek. De ezen pénzen vett bűnösökre, nem halgatott a' nép. Ma, ismét olyan innepet tart egy más regement, egy más templomban. Az apostolikus Journálok dühös beszédekét hordanak elő D. Pedro és a' konstituzció ellen, mellyet a' Censura, és így, az országglószék is helybe-hágy. Hihető, közel járunk minden-essféle intelkedések' kifejtődéséhez, nem is húzhatja az már messze. Minden kereskedés vesztegel. Ma-délben emlegetik, hogy mindenféle ánglus erő eltakarodik.

Spanyolország

Mádrid, ápr. 24. — Egynehány nap-olta számos tolvajokat akasztottak itt fel. Talpon fog állani az akasztófa: mert még többeket is akasztanak-fel, és annak minden kerülőbeli felállítására 8 piasterbe kerül. Egy királyi régi végzést, ismét szokásba vettek, hogy, minden tolvajt, a' ki 5 Realt lop, nyomon felakasztják: eddig, 20 réal volt a' minimum.

Spanyolország, már most mindenfelől adóssává teszi Frantziaországot: a' 2 Florida' által-engedéséről, mellyet Napoleon engedett által az egyesült Státusoknak (Jackson Gen. alatt), 75 milliót követel spanyolország. Azért is fizetést kíván, hogy a' frantzia-királyi familiára, kivándorlások alatt, valamit költött.

Nagybritannia

Ápr. 28. — Nevezetes dolog az, hogy az Eldon Lord' beszéde a' Teszt-törvény' eltöröltetése ellen, úgy behatott a' Királyra, hogy a' Ministerek attól jéltek, ne-hogy Ofge. meg nem erősíténé az újj biilt. Már tsötörtökön Kabinét-gyűlést tartottak tehát, melynek eloslása után, Wellington Hzg. és a' Lord kantzellárius a' királyhoz mentek, s ez' utolsó, mint a' ki köteles jót-állani a' Soverain' lelkiismeretéért, a' Királyt előre igyekezett elkészíteni az újj törvény' megerősítésére; minthogy annak bevétele semmit nem ellenkezik a' királyi koronázáskor letett esküvel. Az öreg Eldon Gróf' erős Ellenkezése az újj törvénynek, melynek alkalmával még a' Püspököknek is szemre-hányásokat tett, hogy nem elég vallásosok, mutatja, minagy akadály fog lenni ez a' férfit, mint Minister, minden jobbításoknak, melyeket a' jelenvaló társasági állapot megkíván.

Reménylik már egyszer, hogy a' portugalli Igazgató tsakugyan nem lesz áldozattja vétkes sugállásoknak, kiszabadította magát az annya' hatalma alól; ez, a' Queluz palotában maradt, az Infáns Bempostába, húgai másuva mentek lakni. Ama' kárhozatos Bustos is kiesett a' politzia' kórmányozásából. Ha a' Printz a' maga' mostani, külömben is elég magas póltzához ragaszkodik, 's nem teszi-ki Portugalliát lázadások' ragado-mánnyául; úgy ezt, legföbképpen, egy nagy német udvar' erős és foganatos elö-adásainak köszönnje az az ország; mert, azon udvar' belészóllása nélkül, még is tsak a' maga' és annya' kívánságai szerint viselte volna ő magát.

London, máj. 1. — A' hitel-papirosok' leesését az a' hír okozta, mint-ha a' Király nem akarná megerősíteni

a' Teszt- és Corporatio-törvény' eltörölését, és hogy ennél-fogva, Wellington Hzg. minden Kollégáival együtt lemondana Hivataláról.—Eldon Lordal együtt, 9 Pair írta alá a' Teszt-törvény mellett beadott protestatiot, mellyet legelősször Cumberland Hzg. írt alá.

A' Courier azt mondja: Hihető, nem fognak addig az egyesült hajósereg-gek munkához a' közép-tengeren, míg a' Muszkák a' Pruthon által nem mennek és a' Duna' partját el nem állják. — A' Timesben pedig e' van: Wellington és Peel Urak, a' két Házban, kimutatták beszédjekkel, hogy most, még erősebben vannak az emancipatio ellen. És, igaz is, hogy, miólta a' Dissidensek' dolga a' Parlamentbe került, azt hírlelik, hogy az országlószék hajlandó volna a' katolikusokkal is eggyességre lépni. A' mostani buzgó ellenkezés, egy nagy-születésü embertől származott volna, holott ekkorig tsak egy türedelmes békételenség uralkodott. Hat, ki az, a' ki ezt a' békételenséget munkásságba indította? Az, a' kiról már szóllottunk (Cumberland Hzg.). A' Dissentereknek tett engedelmet, szorossabb ellenkezéssel akarják a' katolikusok' követeléseit ellenkipótolni. Mi (tempora) azt hisszük, hogy az ángl. nép' nagyobb serege, azon esetben, hogy nem mindenik rész' kívánságának lehetne eleget-tenni, inkább szerették volna, hogy a' katolikusoknak kedvezzenek, 's a' Dissentereknek álljanak ellent.

Máj. 2. — Párisi magánosok' levele után, a' Courier azt mondja, hogy Guilleminot és Ribeaupiere Urak Stratford-Canning Urat sietteték a' hozzájokmenetelre, Corfuba, hogy a' Portával az alkudozást kezdenék újjra, mihelyt a' Muszkák a' Pruthon által mennek. — A' Globe elkerülhetetlennek tartja Alexán-

dria' berekesztését az egyesült hajó-osztályok által. — Most már a' Courier maga is azt mondja, hogy Clapperton, tsakugyan megholt, vérhasban; Laing pedig egészséges és Timboctoo-ban van.

Máj. 5. — A' Standard azt állítja, hogy Stratford-Canning Úr, a' jövő héten Corfuba indulna. — 20--25 liniahajót készítenek-fel Angliában; de, a' mint a' Courier mondja, ebből még Buenosayresbe is megyen egynehány: mert ott még nem szünt-meg a' háború, és a' nagybritanniai kereskedés mindég tsak ki van téve a' fosztásnak.

A' Törökök oly' megátalkodott nyakasságot követtek-el, midőn a' Hatalmak' szíves és bölts tanátsokat megvetették, mely egyedül az ottomannus birodalom vég-veszedelmét akarta meggátolni, hogy éppen nem lehet tsudálokzni, ha Anglia és Frantziaország azt végezték, hogy a' török tengermejjékekre oly' nagy készületet, oly' szoros idő-kiszabás mellett küldenek a' jul. 6-odikai kötes' vegbehajtására, hogy egyedül-tsak a' legfelső fogra lépett bolondság gátolhatná-meg a' Sultánt annak pillantati elfogadásában.

Frantziaország

Az Echo du Midi ezt írja: "Valence és Toulouse között, egy Depot (seminarium, katona-gyűjtemény, újj katonaság' lakát) állítanak-fel, 80,000 emberre—gyalogság', lovasság' és pattantyúság' számára. Ugy-láttzik, hogy Frantziaország a' keleti dologban, saját méltóságához illő szakmányt akar magára venni: azonban, az ő' készülteinek fundamentoma, tsak elővigyázat. — Touloni levelek szerint, a' hadi-küldöttség, tsak parantsolatot vár az elmenetelre.

A' Ministerium, próbálgattja az első oskolai tanítás eránt kibotsátott Ordonnance-ot védelmezni. Szeretik ezt a' Frantziák, hogy a' Felsőbbségek illendő

vetekedésbe elegendnek a' nemzettel, mely az előbbi systema' lebukásának jóízü gyümöltse, mely a' maga' kevélsége mellett, a' nemzetet nem meltóztatta ára, hogy vele együtt a' haza' szükségeiről értekezzen. Az előbbi Ministeriumnak, a' tanítás' előmozdításában, nagy akadály volt az, hogy, vagy tsudállatos vak-vélekedéssel voltak a' külső országi, próbát jól kiállott tanításmód eránt, vagy hogy ők az egész tárgyban éppen semmit sem értettek. A' Maradék előtt, hihetlennek fog az tettzeni, hogy a' gazdag és hatalmas Frantziaországban, mégtsak nyoma sints a' normalis oskolának, tsak a' második és harmadik rendü Oskolamesterek' pallérozására sints. Az a' gyáva vetekedés az Ignoransok (ostobák) és a' Lancasterianusok' módja között, nem hogy jobb tanítók' igazi pallérozása eszközeire tekintve foljna' mind-e' mái napig is; hanem, fájdalom, tsak egy finansz-számtartásra igyelnek a' pénz' summajában, melyet 50 ezer kösség megkívánna, ha minden embernek éppen úgy szolgáltatná-ki az elme' (vagy lélek') első élelmét, mint minden állatot kell étetni. Ugyanis, az ignoransok, bár mikiség emelkednek is felül ezen a' neven, sokkal többbe kerülnének, mint azok a' szegény emberek, kik olykor, szükségből vagy nemes-lelkűségből, az előbbi Ministerektől oly' alatsonyon tartott alsó Oskolamesterek' mesterségére elszánnják magokat; és a' kiknek téli fizetéssek abból áll, hogy változtatva az oskolabájárok' szüleinél, szanaszét esznek és laknak, nyáron pedig a' jó Istenre bízzák magokat, ki a' hollóknak is enniek ad. A' tserés tanítás, ekkorig még, tsak városokban, ezekben is tsak ritkán van szokásban; üldözték azt az utóbbi esztendőkbén, és, országglószéki intézet nélkül, mely azt, normalis oskolákban, mint

nemzeti tanítást, felállítaná, fel nem állhatna. Annál megfoghatatlanabb és siralmasabb pedig az, mivel' a' szülék' készségek mellett és az országlöszéknek magának megvállása mellett is, minekutánna egynehány keleti határszélen fekvő Megyékben, vagy protestans kösségekben, vagy a' mi több, 'sidó-oskolákban, egy jó, és hasznos mód, rendkívül derek dolgokat viszen-végbe; mégsem gondolkoznak arról, hogy azt az, Frantziaországban meg-se tettő summát, előbb ugyan egynehány nagy normalis oskolamester-oskolák' kedvéért, 's azután pedig, mintegy 50,000 2-odik és 5-adik rendü Oskolamesterek-végett, egyszerű valahára, ama', sokféle szükségtelen és haszontalan dolgokkal terhelt budgetba felvennék. Egy olyan költség, nem menne többre esztendőnként 10 millió franknál.

Ápr. 30. — Egyik tárgy, a' mely bús emlékezeteket ébreszt-fel a' múlt esztendőből, 's a' közvélekedés mostani állása miatt, nagy tünődéseket, jobb jövendő-felől, — az ezelőtt néhány nappal békövetkezett napja a' párisi nemzeti testörzössereg' eloszlattatásának. A' ki részrehajlás nélkül ítélt, lehetetlennek tartja a' költsönös bizodalom' visszaállíthatását, e' nélkül, a' nemzeti érzésen ejtett és mélljen érzett sebnek begyógyítása nélkül. De a' pártoskodó lélek és az alattomos ravaszkodás, sokáig fogja még hátráltatni ezen megengesztelő eszköz' elővételét.

Máj. 1. — Egy Journal oly' hírről szól, hogy Roy, Portalis, Hyde de Neuville, 's de Caux Ministerek ápr. 50-adikán tartatott egy ministeri tanátskozás után, elbótsáttatásokat kérték volna.

A' Constitutionnel, a' buzgóság azon híjánossága miatt, mellyet a' mostani Követek' Kamarájának sok tagjai ki-

mutattak, ezelőtt egynehány napokkal, egy tzikkeljében, következőleg panaszolódik: " Kedvetlen kötelességet kell teljesítenünk, de az igasság és haza' hasznának fentebb kell emelni minket minden személjes tekinteteknél; nyilván akarunk annakokáért szólni, ha mindjárt, reménységünkön kívül, némely inderkedő lelküeket sértենék is az által. A' ki igasságot akar kimondani, annak mindenre készen kell magát tartani. — A' Követek' Kamarája 450 tagokból áll; ezen számból, rész-szerént, mivel' némelyek két helységből választattak, rész szerént, több tagok vannak oda szabadsággal, ki kell vennünk 60 személjt: következőleg, mintegy 370 Követeknek kellene jelen lenni az ülésekben; mindazáltal, egy idő-ólta, szokás szerént, a' jelenlévők' száma tsak 220- vagy 250-ra megyen, soha-se több 280-nál. Így, az ápr. 16-odikai ülésben 90. tag volt oda, 's meg kell vallanunk, hogy éppen a' konstituzsiósok padjain vetek-észre legnagyobb ürességet. Ez a' szembetünő üres hely az, mely ingadozóvá teszi a' többséget, és a' kérdések' sorsát valóban kotzkára teszi ki. A' legfontosabb elhatározás, gyakran, egy vagy két szózáttól függ. Minő szemre-hányásokat kell tehát azon Követeknek tennie magoknak, — ha tudják, például, mit tesz' ez a' szó: lelki-esméret — a' kik restelkedések által azt mozdítják elő, hogy egy böldogító rendszabás megakadályoztassék, vagy egy böldogtalanító határozás megtétethessék! valóban, nem kitsiny az a' felelet-teher, melynek magokat alája vetik ők polgártársaik' szemek előtt szép vallástételekkel, valamint azon lekötelezésekkel is, hogy az országlöszéknek egy-átaljában minden kegyelemjeleit megvetjük, nem tettünk még mindent meg; a' nélkül is

felette ritka történet, hogy a' ministeri kegyelemjelek a' nép' betsületes védelmezőjinek adassanak. A' jó 's betsületes Követ' legelső kötelessége az, hogy ő, álljon a' maga' helyén (posztján). Egygyetlen-egy szótat, gyakorta többet nyom, mint a' legszebb beszéd. Az ánglusok, az ilyen környületekben sokkal keményebbek; ők, a' magok' Híradó-leveleikben nyilván felhordják a' megjelenők', és a' megnemjelenők' nevét. Frantziaországban, kétségkívül elég fog lenni egy kis intés az 1828-adiikai Kamara' deputatussainak; által vannak hatva saját kötelességeik' érzetétől, és azon veszedelmektől, mellyekkel őket bekerítve tartja egy vakmerő és hatalmas factio (össze-beszéllés), mely, úgy-láttzik, tsak a' budget feletti szózatolást várja-el, hogy ismét a' köz-szabadságokra rohanjon; mi, meg vagyunk az eránt győződve, hogy azon pillantatban, melyben a' legkomojabb vitatások el fognak kezdődni, ők, a' legszorosabb éppenséget fogják saját kötelességekké tenni.

Ere, a' Gazette de France így felel: "Különös dolog, mitsoda felsőbbsséggel kormányozgatja a' Constitutionel a' Követek' Kamaráját, azért, hogy a' bal-oldalnak egynehány tagjai azon kevés napokat húsvét után, ára fordították, hogy falusi jószágaikat meglátogassák. Azt mondja nekik: "szép vallástételekkel, nem tettünk még meg mindent; a' Követ' legelső kötelessége az, hogy ő a' maga' helyén legyen." A' Constitutionel megbüntethetné a' jenen nem-lévőket, neveknek, Híradólevelében kihirdetése által; de, meg akarja őket ezen kedvetlenségtől kímélleni; ezúttal, úgy gondolkodik, elég lesz egy tsupa megintés. A' Követek' Kamarája, — a' törvényyszerző 's politikai hatalom — e'

szerént, a' Journálok' fenyítő vesszeje alatt van; a' Kamara, egy Souverain-gyülekezet, mindazáltal, nem olyan nagy mértékben Souverain, mint a' Constitutionnel, mely politziája ezen gyülekezetnek, feladással, 's hiteltelenségbe-döntésél ijjeszgetvén annak tagjait."

Oláhország (Törökország)

A' muszka katonaság, Foksánba-érkezése után, siető előnyomulása által, elrekesztette Peskli Baskil Aga Arifát valamely 200 emberével egygyütt, az Oláhországba-meneteltől, és ezen máj-hónap 17-edikén, 7000 gyalogság, megérkezett Bukurestbe, 's tovább mentek, Geismark Gróf Gen. vezérsége alatt, kis Oláhország-felé, de még akkor, mikor ez a' tudósítás megérkezett, nem értek Krajovába. A' muszkák' további menetele, a' Duna' innentső partján foljdogál, a' hol egynehány Törököt ellent-állás nélkül elfogtak: mely, alkalmasint eléggé értésekre adta a' Törököknek, hogy a' Dunán, jó lesz által nem jönni. — Jassyban 700 ember marad várvédül, 's a' nagyobb Helységekben is szer-szerént, mindenik Hospodárságban. — Gyka Hgz. vissza fordult brassói útjából, Bukurestbe, 's a' Divánnal egygyütt, foljtattja hivatalát, annyival-inkább háborgatás nélkül, mivel' a' ts. muszka katonaság szoros fenyítéket tart. — A' szóbeszéd azt állítja, hogy Miklós Tsászárt várnák Bukurestbe, és a' Brankován Hgz. palotáját készítenék számára.

Muszkaország

Milyen hideg volt a' múlt télen Sibériában, abból meg lehet ítélni, hogy Krasnojarskban a' kénese, 40 nap' egymásután, meg volt fagyva. A' szabad levegőn alig lehetett leleket-venni. — A' Caucasus' környékéről is írják, hogy jan. 12- és 18-adiika között, a' hideg, Reaumur szerént, 20 grádusra is felhágott — a' má a' déli égtáj alatt, éppen szokatlan.

Pétervár, ápr. 25. — Tegnapelőtt ment-
el a' hadsereghez Diebitsch Báró, Gen.-Szállás-
mester: holnap' fog menni ugyan-oda Mihály
Nagy-Hzg. Máj. 7-edikén mennek-el ÓFgek
Odessába; ugyanazon nap' reggel 4 órákor me-
gyen által a' mi' seregünk a' Pruthon. Diebitsch
Gen. szeméjjesen viszi által az ÓFge' parantsol-
lattját, mely az ellenségeskedés' elkezdését meg-
határozza. A' Tsászárs' kísérei nagy számmal
vannak. Máj. 14-edikén utazik-el ÓFge. a' Tsá-
szárné, hogy ott, tengeri fordóvel elljen. Ott
még, meg fogja a' Tsászárné tsászári férjét lát-
ni, ki, későbbben megyen-el a' hadsereghez,
midőn már a' katonai foglalatosságokban elő-
lépéseket fogtak tenni. —

Pétervárcz, ápr. 26 -odikán kihirdetett
országos eredeti Írások' Világosító Tóldalékjai.

A' muszka Kabinét, a' mai kinyilatkoztatá-
sában, mint panaszokat, felhordotta ezeket:
Muszka zászló alatt utazó hajók' letartóztatása;
azoknak a' Bosphoruson általmenetele' akadályoz-
tatása; terheiknek elfoglalása; a' hajó-birtokos-
ok' kényszerítettése, hogy hajó-terheiket a' Porta'
tettzése szerint kiszabott áron adják által;
minden muszka Alattvalóknak' és Kereskedőknek'
az egész ottomannus birtokokból erőszakos ki-
űzítettetéssek. — Ezek a' tettek, megannyi meg-
sértetésék a' Kötések' szószereint vett elrendelteté-
seiben, és semmivé teszik Muszkaország és a'
Porta között álló Kötések' legfontosabb tikkell-
jeit. Elég lessz itt ez utolsóának a' textusát fel-
hozni, annak megbizonyítására — milyen mér-
tékben sértettek azok meg.

1. Muszka zászló alatt járó hajók' letartóztatása.

A' Porta szabad vitorlázást enged a' muszka
Kereskedő-hajóknak, a' fekete-tengerről a' fejtér-
tengerre, 's vissza (a' Kainardschi Kötés' 1-ső
tikkellje). — A' Porta, minden muszka Alatt-
valóknak megengedi a' szabad hajókázást min-
den tengeren és vízen, a' Dunán és mindenütt,
valahol a' hajókázás és kereskedés a' muszka
Alattvalóknak tettzene. (az 1783-adiki kereske-
dő-Kötés 1-ső tikk.). — Muszka zászló alatt

járó hajókat, akarmiféle jószágból álljon is a'
terhe, nem szabad legkissebb ideig is feltartóz-
tatni, és legkevesebbé is megmotózni. (ugyan-
azon Kötés' 30-adiki tikk.).

2. A' muszkahajók' menetelének akadályoztatása
a' Bosphoruson.

Megegyeztek, hogy muszka zászlók alatt
hajókázó minden hajó a' konst.polji tsatornán
szabadon mehessen a' fekete tengerről a' fejtér
tengerre 's vissza. (1783-adiki kereskedő-Kötés,
30-adiki tikk.). — A' Porta megígéri a' mondott
kötésbeli feltételek' szoros megtartását, minden
abban foglaltatott nyilvánságos leköteleztetések-
kel ellenkező tilalmak' eltörlését, és hogy a'
muszka zászló alatt járó kereskedő hajókat, az
ottomannus birodalom' tengerein és vizein, ki-
fogás nélkül, semmi módon nem fogják akadály-
oztatni. (akermani Egyesség' 7-edik tikk.).

3. A' hajó-terhek' elfoglalása.

A' muszka kereskedő hajók ne kényszerítte-
senek, hajóterheiket, se Konst.poljban, se akar-
hol másutt kirakni. (1783-adiki kereskedő-
Kötés' 35-ödi tikk.). Ha megésne, hogy
Muszkaországban élelemmel megrakodott musz-
ka kereskedő hajók, a' Portának nem birtoka
alatt álló Státusokba szándékoznának, vagy ha
ellenkező eset történe, hogy azok az említett
tartományokból eleséget hoznának muszka Stá-
tusokba, ha-tsak, nem ottomannus birtokbeli
Státusok azok; úgy, ezek a' hajók, helybeli
Regulativáknak nem fognak alájok-vettetni, ha-
nem a' konst.polji tsatornán szabadon vitorláz-
hatnak. (1783-adiki kereskedő-Kötés' 35-ödi
tikk.).

4. A' muszka hajók' birtokossainak kényszerítte-
tése, jószágjok' elfoglalására, kényszerént-
való árán.

A' Porta kötelezi magát, hogy nem kénsze-
ríti a' muszka Kereskedőket, akarattjok' elle-
nére vásárolni vagy eladni. (1783-adiki keres-
kedő-Kötés' 7-edik tikk.). — Ugyanezen Kötés'
30- és 35-ödi tikkellje' többféle tárgyai között,
— szabad akarattjára hagyni a' hajó-birtokos-

nak az eleséget, áru-felékét és készítményeiket 'sat. — a' Porta megígéri, 'sat. (akermanni Eggyesség, 7-edik tziikk.).

5. A' muszka Alattvalók' és Kereskedők' erőszakos kiűztetése, az ottomannus Uraság alá vetett birtokokból.

Mindenik birodalom megengedi a' Kereskedőknek, az ő' birtokokban addig tartózkodni, a' meddig az ő' hasznok kívánja. (Kainardschi Kötés' 11-edik tziikk.). — Minden muszka Kereskedőnek megengedődik a' Porta' Státusaiban, valámíg kereskedése' haszna kívánja, saját országloszéke védelme alatt, útazni, mulatni vagy tartózkodni. (1783-adiki kereskedő-Kötés' 1-ső tziikk.). — A' Porta azt ígéri, hogy a' muszka Kereskedők, hajók' birtokossai (patroni) és minden muszka Alattvalók általjában, a' két birodalom között fenn-álló Kötések' nyilvánosságosan kinevezett hasznokkal, kirekesztő jussokkal és tökéletes kereskedő-szabadsággal fognak élni. (akermanni Kötés' 7-edik tziikk.).

Minékutánna a' Porta, a' muszka Alattvalóknak, a' muszka kereskedésnek és a' muszka zászlónak minden privilegiumait eltörölte, harmad-részt azon árnak, melyre az elfoglalt terhet maga betsülte, megígerte nyomon kifizetését, 's a' maradékot (2/3 rész) későbbben fizeti utánna: hanem, mindjárt rendelést tett pengőpénzeinek újra verésére, és azok, a' mellyek forgásba mentek, 30 pCentóval voltak tsekéljebbek az igazi betseknel: — (nem gyáva gondolat).

Említ még itt a' muszka Kabinét egynehány tapasztalt, nem írt, documentumot a' Manifestum' igassága' védelmére, az utóbbi alkudozásokat a' Portával illetve. — 1821-ben, a' Törökkel háborúja akart lenni a' Portának: ámbár a' ditső- emlékezetű Sándornak sújjos okai voltak a' panasza; még is ő, ezen, neki igen kedvező történetben, eszébe-se vált hogy Persián segítsen, nem is indította ő ezt a' háborút, hanem azt kijelentette, hogy bár hamar vége lenne. 1828-ban, szerentsés alkudozások foljtak Persia és Muszkaország között; mikor egyszerre Törökország, a' Van-i Basa által megizente Teheranba, hogy a' háború Muszkaország és Törökország között minden órán kiüt, és kérte Persiát, hogy velünk, ne kössön, 's ígérte neki, hogy ottomannus katonaságot küld, 's több efféle. — Hoznak még fel egy levelet a' Nagyvezér' részéről Nesselrode Grófhoz, melyben amaz, Ribeaupierre Urat igyekezik bevádolni a' muszka udvarnál, azzal, hogy udvara' engedelmé nélkül ment volna el Konst. poljából. De ezen vádat tetemesen megtráfolja a' muszka Fő-Kantzelárius, a' Vezérhez írt feleletében, 's Ribeaupierre Urat egészen megigazolja.

J e l e n t é s

Egy szép Fekete Magyar-Köntös, u. m. Nadrág, mente, dolmány, kalpag, hozzá tartozó hasonló szép Selyem készületekkel — eladó. Könnyen lehet ara eggyezni, nem lessz drága. A' megvenni szándékozó, jelentsé magát a' Híradó' Kiadójánál.

S t á t u s p a p i r o s o k ' F o l j a m a t j a

	Ezüstpénzben			Ezüstpénzben		
	Béts, Máj. 16	17	19	London, Máj. 5	6	7
Bank-Oblig. 2 1/2 pC.	43.3/4	- 43.7/8	- 44. —	Consols, 3 pC.	- 85.1/4-	85.1/2- 85.1/2
Pengőpénz-Obl. 5 pC.	90.3/16	- 90.3/8	- 90.1/4	Stocks-Premie, Sh.	- — —	- — —
Roths. 1820, 100 f. CP.	145. —	- 145.1/4	- 145.1/2	Brasiliai Bons	- 61. —	- — —
Partial. 1821, Ua.	117.3/8	- 117.3/8	- — —	Buenos-Ayresi	- — —	- — —
Bankaktia, 1000f. CP.	1019.3/5	- 1021.7/10	- 1020.3/5	Columbiai	- — —	- — —
Páris,	8	9	10	Mexikói	- 34.5/8-	- — — 34. —
Consols 5 pC.	103.15	- 102.95	- — —	Portugalli	- 63. —	- 63.1/2- 62. —
Ugyanaz 3 pC.	70.25	- 70.05	- — —	Muszkaországi	- 89.1/4-	- 89.1/4- 86. —
Bank-aktia, 2000 Fr.	— —	- — —	- — —	Görögországi	- — —	- — — 17. —